

958 *J. V. SNELLMAN – A. F. WASENIUS 19.IV 1868*
HUB, SLSA 408

Får anhålla, att de tvåhundra tunnor korn utöfver tidigare öfverenskommelse, som tagas till lastfyllnad – skeppas till Björneborg, der behofvet ännu är störst.

Joh; Vilh; Snellman

d. 19 April 1868.

10

959 *J. V. SNELLMAN – K. J. JÄGERHORN 19.IV*
HUB, Diverse brev

Jag hindrades i går af Allm⟨änt⟩ Plenum att komma upp på Expedition. Får derföre härigenom bedja Herr Referendariesekreter⟨are⟩n öfverlemnna akterna till nästa föredragning åt H:r Senatorn och Ridd⟨aren⟩ Trapp.

Med Högaktning och Vänskap.

Joh. Vilh. Snellman

20

d. 19 April.

960 *A. F. WASENIUS – J. V. SNELLMAN 20.IV 1868*
RA, JVS samling

De utöfver tidigare ordre uppköpta c:a 200 tunnor Korn i och för lastfyllnad, skola enligt ordre, blifva afskeppade till Björneborg.

Ödmjukast

A. F. Wasenius

30

20 Apr. 1868.

961 *YTTRANDE VID PLENUM 20.IV 1868 (SUB*
SECRETO)
RA, Senatens sekreta handlingar

40

Senatorn Johan Wilhelm Snellman – yttrade följande: *vid stadgan för Senaten §: 2. och i sammanhang dermed §: §: 7, 12, 13, 14. och 25.* Två viktiga skäl tala för en inskränkning i antalet af Senatens ledamöter. Det första är, att (sign⟨erad⟩ JWS.)

Senaten icke är blott en rådplägende församling och i särskilda fall, en domstol, utan hvad det stora flertalet af ärenden angår en administrativ myndighet, hvars verksamhet omfattar alla grenar af landets förvaltning.

De förekommande ärendena, äro af så mångfaldig art, att insigt i alla de grenar af förvaltningen, desamma tillhöra, icke kan hos någon ledamot förutsättas. Ju flera ledamöter, i afgörandet deltaga, desto mindre kommer detta att ledas af allmänna grundsatser, desto mera delad blir ansvarigheten, som då den faller på ett mångtaligt kollegium, kan sägas träffa ingen.

50

För det andra är det väl en nödvändighet, att i ett litet land,

kostnaden för de högre styrelseverken måste i förhållande till statsinkomsterna blifva mycket mera betungande, än i en stor stat. Men så mycket större skäl finnes derföre, att genom styrelsepersonalens inskränkande till det nödvändiga minska denna kostnad. Sagde kostnad, deri inberäknadt anslagen för de särskilda Öfverstyrelserna, utgör på Allmänna Statsfondens stat ungefär 12 procent af hela statsutgiften, en proportion, som tillräckligt bevisar, huru önskvärd hvarje besparing å densamma bör anses.

10 Anseende de i Förslaget upptagna sex Expeditioner vara tillräckliga för ärendenas handläggning, får jag på grund af det anförda i underdånighet föreslå, att Senaten må bestå af Vice-Ordförande, sex expeditionschefer och en i domarvärf erfaren ledamot utan expedition. Flera ledamöter äro för de administrativa ärendenas handläggning icke behöfliga, och synes för Senaten äfven såsom rådpläggande församling i de ärenden, hvilka underställas H:s K:a M:ts eget Höga afgörande, ett antal af åtta deltagande vara tillräckligt. I besväroärendens handläggning deltager äfven för närvarande ett mindre antal ledamöter.

20 Kammar och Räkenskaps Expeditionens bibehållande kan jag icke anse för nödvändigt. De ärenden, som från denna Expedition i Senaten föredragas, äro högst fåtaliga. Att den speciela insigt, som för dessas handläggning erfordras, icke kan vara förenad med erfarenhet om landets jordbruk och dettas behof, torde så mycket mindre ega giltighet, som tvärtom bedömandet af de sistnämnda synes förutsätta kamerala studier, åtminstone såvidt i dessa ingå kunskapen om jordens kamerala natur och denna åtföljande andra. Icke heller torde någon annan föredragande för kamerala och räkenskapsärenden erfordras, än kamreraren i kammarkontoret, hvars befattning äfven nu hufvudsakligen består i afgifvandet af betänkan den för föredragningen.

30 Såsom indragningen af Kammar- och Räkenskaps-Expedition och handläggningen af de från densamma hittills föredragna få ärenden genom Ekonomie expeditionen icke i min tanke möter något hinder, anser jag icke heller i följd häraf tillsättandet af en särskild föredragande för dessa ärenden vid Ekonomie Expeditionen blifva nödvändiga.

40 Komme Senaten att bestå af Viceordförande och sju ledamöter, kunna i sammanträdena på divisioner endast tre eller fyra ledamöter deltaga. Dervid måste jag anse det vara för ärendenas gång gagneligast, att samma ledamöter alltid skulle tjänstgöra på hvardera divisioner, för att vinna större insigt och erfarenhet i de å densamma förekommande frågor; och synes det i sådant afseende lämpligt att på första divisionen skulle tjänstgöra;

Vice Ordföranden

Chefen för Justitie-expeditionen

– Civilexpeditionen

– Ekklesiastikexpeditionen

samt å den andra divisionen:

såsom Ordförande den Senatledamot,

hvilken icke förestår Expedition samt

Chefen för Ekonomie expeditionen

50 – Finans-expeditionen

– Militie expeditionen –

en fördelning, hvars grund synes vara i ögonen fallande, emedan sålunda på första divisionen komma att handläggas hufvudsakligen frågor, beroende af tillämpning af gifna lagar och författningar, på den andra divisionen deremot frågor rörande allmänna hushållningen, då

äfven militieärenden, som på division kunna föredragas, röra Truppernas ekonomie.

Endast en del skolärenden utgöra ett undantag från denna allmänna gruppering; men i desamma kan specialinsigt icke väntas af någon annan ledamot än chefen för ekklesiatikexpeditionen, och står de dock delvis föremålen för Civilexpeditionens handläggning närmare, om dem för någon annan expedition.

När vid omröstning på divisionerna två röster skulle stanna mot två, blifve det väl nödvändigt att kommunicera ärendet med en femte ledamot utom divisionen, såsom äfven hittills under semester och stundom äfven eljest i Afdelningsärenden skett. Men erfarenheten har visat, att sådan kommunikation högst sällan kommit i fråga, naturligen af orsak, att noggrannare kännedom om en frågas beskaffenhet och deraf följande samstämmighet i dess afgörande lättare vinnes då den af tre eller fyra personer handlägges, än då den behandlas i ett flertaligt kollegium.

Här underdånigst föreslagna ändring af lydelsen i § 2 skulle erfordra motsvarande ändring i §§ 7, 12, 13, 14, 26 och 27 af de af Senate»ns omfattade förslag.

Slutligen anser jag för min del den i Inledningen till förslaget sub 3:e framställda frågan, huruvida det kunde vid § 12 införas: »att, sedan Senaten på skedd anmälan eller föredragning fattat beslut om verkställighet af någon åtgärd m. m., – det skulle ankomma på den Expedition, till hvars handläggning ärendet hörde, att om utförandet af Senatens beslut besörja och i slikt afseende vidtaga alla de åtgärder och meddela sådana, nödiga föreskrifter, som för beslutets verkställighet erfordras och med dess syfte öfverensstämma» – böra obetingadt jakande besvaras.

Vid den närvarande organisationen är det isynnerhet den personliga ansvarigheten som saknas. Chefen för en expedition står oftast ansvarig för de anbefallda åtgärderna, emedan dessa dikteras af Senatens pluralitet, än med förkastande af Expeditionens förslag än med dess modifierande på sådant sätt, att åtgärden står i strid med de allmänna grundsatser, chefen söker inom kretsen af en förvaltningsgren göra gällande. Men han kan icke heller ansvara för att de meddelade föreskrifterna efterlefs af de administrativa verk, som nominelt underlyda expeditionen och af desamma underordnade tjänstemän, emedan Expeditionen icke är berättigad att i detta afseende meddela några påminnelser eller föreskrifter, hvilket också för närvarande sällan kunde komma i fråga, emedan expeditionen endast på särskild förfrågan kan vinna underrättelse om de underlydande verkens tillgöranden. Af förteckningen under § 13 finnes, till hvilka obetydliga åtgärder expeditionernas bemyndigande äfven enligt nu föreliggande förslag är inskränkt. I öfrigt kan det förutses, att äfven med den fördelning af ärendena till föredragning på divisioner förslaget innehåller, Senatens sammanträden skola upptaga flera än fyra dagar i veckan – så att likasom hittills en expeditionschef sällan kan infinna sig på expeditionens embetsrum, och hvarken han eller föredraganden i expeditionen vinner nödig tid för förberedandet af ärenden, hvilka bero af expeditionens initiativ. Endast derigenom, att afgörandet i ett antal obetydligare löpande ärenden öfverlemnas åt expeditionerna, kunde mängden af föredragningsärenden minskas och Senatens sessioner blifva färre. Deremot kunde det åläggas expeditionerna, att kvartaliter till Senaten afgifva berättelse om expeditionens vidtagna förfoganden,

§ 12 Uttrycket »hänföres till» synes både i sak och i språkligt afseende vara lika olämpligt. Den varsamhet, att icke tilläga expeditionerna något bemyndigande med hänseende till de ifrågavarande institutionerna, dessa ord borde uttrycka, gör i sjelfva verket hela paragrafen betydelslös. Ty om densamma någon betydelse skall ega, är det väl den, att det åligger den ifrågavarande expeditionen att tillse, det lag, författningar och meddelade föreskrifter vid de särskilda verken iakttagas, samt att dessa i de till deras handläggning rörande frågan hafva att närmast vända sig till Expeditionen. Det synes icke heller vara vådligt att utbyta sagde ord mot uttrycket »underlyda», isynnerhet om dertill tillägges »i de afseenden denna Stadga bestämmer» – och får jag derföre för min del föreslå denna redaktion.

§: 24 (nya §: 27) Undsättningsåtgärders föredragning i allmänt sammanträde anser jag för min del vara olämpligt, emedan sådane påkalla extra föredragningar ofta genast efter det en skrivelse eller ett telegram från Guvernörerna i länen anländt. Stadgandet under detta moment i denna § förbehåller för föredragning vid allmänt sammanträde frågor om betydligare utgifter utöfver stat, och kunna alltså på grund häraf äfven frågor om de totalanslag, som för undsättningsåtgärder pröfvas nödiga att sålunda föredragas,

§: 27 / (nya §: 30) Någon våda deraf, att en Expedition i Senate n finge nalkas H:s K:a M:t med underdånigt förslag i de allmänna ärenden, som tillhöra dess handläggning, förmår jag icke fatta – då förslaget skall Senaten föredragas, och af densamma kan efter behag ändras eller helt och hållet afstyrkas. I intet Europeiskt land är veterligen sådan rättighet att inför Monarken framlägga ett förslag cheferna för de särskilda styrelsegrenarne förvägrad. Anses det dock erforderligt, att Senaten skall hafva sig öppet lemnadt att undertrycka ett sådant förslag, torde det deremot vara skäl, att detta dess berättigande inskränkes inom en så trång gräns som möjligt. För min del anser jag derföre Expeditionens förslag böra få H:s M:ts Nådiga pröfning föreläggas, om två ledamöter utom expeditionschefen sådant tillstyrka,

Beträffande slutligen det Senaten meddelade förslag till Stat, får jag till H:s M:ts Nådiga bepröfvande underställda öfverlemna, huruvida, i händelse Högsta Domstolen kommer att skiljas från Senaten, och dess Ordförande och ledamöter blifva oafsättliga annorlunde än efter ransakning och dom, nuvarande höga aflöning för dem bör bibehållas.

Hvad Senaten angår, kan aflöningen för dess Viceordförande och Ledamöter när som helst förändras, medan de äro utnämnda på behaglig tid och afsättliga. De aflöningar deremot som för Högsta Domstolen bestämmes komme att blifva en bestående statsutgift.

Att landets finansiela ställning påkallar största sparsamhet i statsutgifterna, är känd sak. Att kostnaden för styrelseverken utgör ungefär en åttondel af Allmänna Statsfondens utgifter visar, att denna stora kostnad icke är lämpad efter tillgångarne. Äfven befolkningens närvarande sorgliga ekonomiska ställning torde vid ifrågavarande utgifters bestämmande böra afses. En bekymmerfri utkomst för statens tjänare ligger i statens eget intresse. Men måttet derför måste i ett ringa och fattigt land vara ett annat, än i de större och rikare.